

Bůh s námi? Nad filmem o době mezi defenestrací a Bílou horou

Když před sto lety vznikala Československá republika, připomínali si její budoucí občané 300. výročí českého stavovského povstání, respektive jeho iniciační událost, jíž byla dramatická scéna pražské defenestrace. Není proto divu, že se povstání a defenestrace stala zásadním momentem, k němuž se zakladatelé republiky vraceli a na nějž se odvolávali. A obrací se k němu i nový film *Bůh s námi*.

Prakticky všichni významní historikové sklonku 19. století a počátku století nového se obraceli k tématu povstání, a to nejen v souvislosti s defenestrací, ale také v kontextu následujících událostí – bitvy na Bílé hoře a popravy na Staroměstském náměstí. Založení republiky bylo dobovým českým mainstreamem interpretováno jako odčiňování Bílé hory. Vzpomeňme třeba na soubor pomníků na Staroměstském náměstí.

Zároveň byly události z počátku třicetileté války personifikovány prostřednictvím jejich hlavních protagonistů. Na jedné straně Jindřich Matyáš z Thurnu, Jáchym Ondřej Šlik nebo Václav Budovec z Budova, na druhé straně především místodržitel Slavata a Martinic, ale také císařský kancléř Lobkovic a především pozdější předsedající při staroměstské exekuci a hlavní postava pobělohorských konfiskací Karel z Lichtenštejna. Ačkoliv ještě před vypuknutím první světové války upozorňoval historik Josef Pekař na skutečnost, že hranice mezi povstalcí a císařskými ani zdaleka nebyla určována jazykem či etnicitou, stal se tento stereotyp základem měřítkem propojení starých událostí s aktuálním politickým děním.

Natočit film o pražské defenestraci z roku 1618 se proto jeví být takřka povinností. A to zvláště když všechny tři centrální události – defenestrace, bitva i exekuce – jsou svého druhu akčními scénami.

Nedávno uvedený film *Bůh s námi* se uměleckými prostředky snaží události od defenestrace k Bílé hoře znovu interpretovat a představit

Foto: Česká televize

Film „Bůh s námi“ neřeší ani tak naboženství, ale spíše naznačuje otázky po kontinuitách a diskontinuitách bělohorského mýtu.

je prostřednictvím několika zainteresovaných osobností, mezi nimiž hlavní roli sehraje osoba představitele českých nekatolických stavů a pozdějšího povstaleckého vojevůdce Jindřicha Matyáše z Thurnu.

Muže, kterého jeho životopisec, český diplomat Miloš Pojar v jeho nejnovější biografii označil za muže činu, který se však v aktuálním zpracování jeví být spíše mužem váhání a nečinnosti. Jestliže ani Pojarova kniha není právě šťastným příkladem historické biografie, film *Bůh s námi* pak ve snaze o uměleckou revizi a dekonstrukci historických mýtů naráží na některé prahy, které je zjevně jen obtížné překročit.

Především název filmu odkazuje na náboženské a konfesní pozadí stavovského povstání. V samotném filmu je ovšem náboženský spor podáván spíše černobíle. Přitom ve sledované době například mnozí císařovi finančníci a právníci byli luterány a císař sám se snažil, aby jeho kroky byly vnímány jako právní, nikoliv náboženské. Jako jeden z iniciačních momentů je zmíněno uzavření kostelů v Broumově a v Hrobech, nic

méně například věroučné a potažmo politické difference mezi luterány a českými bratry, které na počátku 17. století zabraňovaly sjednocení nekatolického tábora, jsou ve filmu tematizovány snad pouze ve vztahu k zmiňmu králi Fridrichovi Falckému a jeho obrazoboreckým činům ve Svatovítské katedrále.

Ostatně není se čemu divit, dnešní obecné náboženské vnímání na teologické nuance, které zajímaly naše předky před čtyřmi stoletími, v podstatě rezignuje, a jejich zachycení ve filmu by proto nejspíše ani nebylo sdělné. Zůstává proto v podstatě jen nadčasový motiv jedince v soukolí mlýnských kamenů velmocenské politiky.

Co nepochybně zůstává a co film *Bůh s námi* spíše naznačil, je otázka po kontinuitách a diskontinuitách bělohorského mýtu, po jeho roli při zakládání moderního československého státu a také po jeho roli pro chápání dnešní společnosti, po vztahu jednotlivce a státu, po moci a bezmoci.

Tomáš Knoz,
historický ústav

Seriál: Sdílené laboratoře na Masarykově univerzitě Za výzkumy stojí silné IT zázemí

Přírodní vědy, medicína ale ani výzkumy v oblasti sociálních a humanitních věd se dnes téměř neobejdou bez silného zázemí v informačních technologiích.

Významnou výpočetní a úložnou kapacitu společně s expertním zázemím nabízí infrastruktura CERIT-SC, kterou provozuje Ústav výpočetní techniky. „Patříme mezi tři oficiální výzkumné e-infrastruktury v Česku a aktuálně máme k dispozici přes 6500 jader pro výpočty a 4500 terabytů úložných kapacit. Nabízíme také flexibilní a experimentální prostředí, které uživatelům umožňuje zkoušet i neobvyklé konfigurace nebo možnost přizpůsobit si výpočetní prostředí svým specifickým potřebám,“ uvedl ředitel ústavu Luděk Matyska.

Podstatná je také spolupráce s uživateli, a to až do podoby společných projektů, kde pracov-

ní CERIT-SC zajišťují specifickou e-infrastrukturu a její konkrétní služby a spolupracují při vývoji a optimalizaci nových algoritmů a metod pro práci s daty.

„Naše infrastruktury jsou univerzální. Mezi uživateli jsou bioinformatičtí, fyzici, chemici, lidé z technických věd, ale například i odborníci na práci s texty či zpracování přirozeného jazyka. Chemie, vědy o živé přírodě, materiálové vědy a fyzika jsou pak obory, které společně spotřebují převážnou většinu dostupné kapacity,“ přiblížil složení uživatelů Matyska. Asi třetinu tvoří zaměstnanci a studenti z Muni, většinu pak ostatní vysoké školy a ústavy Akademie věd ČR. Zahraničních uživatelů je malý podíl především kvůli převisu národního poptávky.

Informatickou podporu vědcům zaměřenou primárně na analýzu sekvenčních dat nabízí

CERIT-SC patří mezi tři oficiální výzkumné e-infrastruktury v Česku a aktuálně má k dispozici přes 6500 jader pro výpočty a 4500 terabytů úložných kapacit.

i nová sdílená laboratoř v Ceitecu MU s názvem Bioinformatika. Mohou ji využít ti, kteří potřebují zpracovat data o DNA, RNA, ale i bílkovinách či kombinaci několika typů experimentů. Laboratoř nabízí jak pomoc při vyhodnocení samotných dat, tak interpretaci výsledků a širší spolupráci.

Data jsou v první fázi zpracovávána standardizovanými a otestovanými metodami, ale je možné vytvořit i zcela nové postupy. Podpora je poskytována projektům primárního i klinického výzkumu. Skupina také organizuje školení a konzultace v oblasti bioinformatiky, biostatistiky a designování experimentů zaměřené na méně i více zkušené vědce v oblasti bioinformatiky.

>> cerit-sc.cz a ceitec.eu/core-facilities
Ema Wiesnerová